

формування національного консенсусу, консолідації громадян навкруги спільної системи цінностей не може здійснюватися лише за рахунок вірної інформаційної політики: воно повинне ґрунтуватися на відповідних змінах соціально-економічних умов суспільного життя.

У цьому контексті яскравою ілюстрацією проблем комунікації влади виступають дані соціологічних досліджень про обізнаність та зацікавленість громадян України в здійсненні соціально-економічного реформування, оскільки саме успішне проведення реформ є головною стратегічною метою розвитку нашого суспільства. Дослідники виявили певну невідповідність даних процесів: переважна частина опитаних заявила про зацікавленість у ефективному інформуванні про проведення реформ (11% дуже цікавляться та 61% – цікавляться в цілому). Важливою є також і позитивна динаміка інтересу до цієї інформації - протягом року (з 2016 до 2017) він підвищився на 10%. Байдужі до даної тематики лише 22% респондентів, причому абсолютно лише 6% [4, с.6].

Про недостатню ефективність інформаційно-комунікативного впливу суб'єктів здійснення реформ українського суспільства свідчить низький рівень обізнаності громадян про зміст відповідних документів. Так, добре знають про положення освітньої реформи 8%, медичної – 9%, пенсійної – 11%, знають деякі положення, відповідно, 39%, 44% і 47%. Брак інформації та роз'яснень щодо мети, плану проведення та очікуваних результатів суспільно-політичних змін приводить до упередженого або і відверто негативного ставлення до них. За даними досліджень повністю підтримують освітню реформу лише 11%, медичну – 8%, пенсійну – 8,5%, підтримують деякі положення – відповідно, 39%, 39% і 39%. Не підтримують зовсім найбільше медичну реформу – 41% та пенсійну – 39%, ставлення до освітньої реформи дещо краще – її не підтримують 29%, проте й найбільше тих, хто не зміг визначити свого ставлення – 21% [4, с.7].

Таким чином, однією з провідних умов успішного розвитку українського суспільства в сучасних умовах глобалізації та інформатизації виступає ефективна інформаційно-комунікативна політика, що ґрунтується на

стратегічному підході до формування громадської думки та відповідної суспільної підтримки процесів державотворення.

Список використаних джерел:

1. Доктрина інформаційної безпеки України. [25 Лютого 2017] № 47/2017. – URL: <https://www.president.gov.ua/documents/472017-21374> (дата звернення 15.07.2018).
2. Инглхарт Р., Вельцель К. Модернизация, культурные изменения и демократия: Последовательность человеческого развития. – М.: Новое издательство, 2011. – 464 с.
3. Почепцов Г.Г. Сучасні інформаційні війни. – Київ: Вид дім «Києво-Могилянська академія», 2015. – 260с.
4. Сухарина А. «Реформи в Україні: чи знають, чи підтримують, чи вірять в успіх?» // Громадська думка. Інформаційно-аналітичне видання. –2018. –№ 32. –16с.

Яценко Микола Анатолійович,

кандидат соціологічних наук, доцент,

Національний університет “Одеська юридична академія”,

Гиріч Іванна Ігорівна,

магістр факультету психології, політології та соціології

Національний університет “Одеська юридична академія”

**ДОСТУПНІСТЬ ЗАКЛАДІВ ДОЗВІЛЛЯ ДЛЯ ЛЮДЕЙ З
ОБМЕЖЕНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ**

Щодня людям з обмеженими можливостями доводиться долати перешкоди, щоб дістатися до магазину, сходити до кінотеатру, театру, бібліотеки чи відвідати музей. Зробити це самостійно дуже проблематично –

навіть маючи хороших помічників. Проблема доступності закладів дозвілля для людей з обмеженими можливостями є нагальною. Адже Україна, як соціальна держава, повинна забезпечувати права усіх громадян без винятку. Також, дивлячись на розвинені країни Європи, можна спостерігати майже повне пристосування усіх закладів до потреб людей з обмеженими можливостями. Отже Україні необхідно на них рівнятися.

Проблема створення безбар'єрного середовища загалом бентежить суспільство уже не одне століття. Органи державної влади прикладають зусилля для створення більш комфортних умов для повсякденного життя людей з обмеженими можливостями. Зокрема, встановлюють звукові світлофори, пристосовують громадський транспорт до потреб інвалідів, тощо. Однак, недостатньо уваги приділяється забезпеченню дозвілля маломобільних груп населення. Проблема доступності музеїв, театрів, кінотеатрів, бібліотек та ін. є досить актуальною зараз і вимагає вирішення.

Україні, після розпаду СРСР, дісталась фактично недоступна для інвалідів інфраструктура, так як підхід до потреб інвалідів в соціалістичному суспільстві був кардинально інший, направлений на надання багатосторонньої допомоги, а не на стимуляцію самостійного способу життя людей з обмеженими фізичними можливостями.

Після здобуття незалежності, зокрема в 2000-х роках, помітні позитивні зрушення у вирішенні даної проблеми. А саме: приєднання України до Конвенції про права інвалідів у 2009 р., що стало поштовхом для впровадження регіональних програм розвитку «Безбар'єрне середовище». В рамках такої програми, збудовано нове приміщення Національної Парламентської бібліотеки на вул. Набережно-Хрещатицькій, 1, а також проведено капітальний ремонт та реставраційні роботи в 2012-2014 роках в будівлі Національного музею Тараса Шевченка – облаштовано пандуси, встановлено ліфти та окремі туалети для інвалідів.

У приміщенні Національної парламентської бібліотеки України на вул. Набережно-Хрещатицькій створено умови для безперешкодного доступу до

бібліотеки осіб з обмеженими можливостями, зокрема: облаштовано пандус для інвалідних візочків, встановлено зручний ліфт із сенсорним управлінням, обладнано окрему туалетну кімнату для інвалідів. Інваліди безперешкодно пересуваються у приміщенні бібліотеки, користуються бібліотечним фондом, працюють з власними портативними комп'ютерами та користуються безкоштовним Wi-Fi доступом до Інтернету.

У Національному академічному театрі опери і балету ім. Т.Шевченка показ вистав супроводжує електронне табло із субтитрами та перекладом вистав, що забезпечує сприятливі умови перегляду вистав для інвалідів за слухом.

Національний академічний український драматичний театр ім. М. Заньковецької у Львові обладнано спеціальними пандусами для інвалідів-візочників. Щомісяця в театрі виділяється близько 300 місць для перегляду вистав інвалідами. У 2014 році в театрі почалися покази вистав із використанням технології тифлокоментування, за допомогою якої особи з повною або частковою втратою зору можуть «переглядати» виставу (тифлокоментатор – народна артистка України О. Б. Бонковська).

У Меморіальному комплексі «Національний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941-1945 років» люди з обмеженими можливостями відвідують музей та користуються екскурсіями безкоштовно. Приміщення музею обладнане пандусами і ліфтами.

Національний музей Тараса Шевченка внаслідок здійснення капітального ремонту та реконструкції приміщення у 2013-2014 роках, теж забезпечує архітектурну доступність для осіб із обмеженими фізичними можливостями: він обладнаний пандусами, ліфтами, туалетом для інвалідів. Музей надає спеціальні послуги для людей з фізичними обмеженнями: адаптовані екскурсії для осіб з вадами зору, для дітей з вадами розумового розвитку, майстер-класи та арт-терапія для дітей з аутизмом та синдромом Дауна, спеціалізовані заняття у Дитячому центрі музею для дітей з аутизмом (спільно із фондом «Дитина з майбутнім») [3, с.26].

Однак, сучасна Україна все ще вважається однією з погано розвинених держав у сфері доступного архітектурного середовища, з майже недоступною інфраструктурою, особливо в населених пунктах зі старим житловим фондом і сільських місцевостях. Моніторинг архітектурної доступності, проведений в обласних центрах України, підтверджує дане припущення невтійною статистикою: доступність об'єктів культури та дозвілля (997) – 28% – доступно; 54% – недоступно [2].

Основним інструментом проведеної політики в даній сфері є прийняття низки законів що гарантують забезпечення доступу людей з обмеженими можливостями до закладів культури. На виконання Плану заходів «Безбар'єрна Україна», затвердженого Постановою КМ України від 29.07.2009 № 784, усіма державними та національними закладами культури вжито заходів для забезпечення архітектурної доступності їх будівель.

Зокрема, приміщення Мінкультури забезпечене засобами архітектурного доступу для інвалідів лише частково, до першого поверху. Інші поверхи належними умовами (ліфти, окремі туалети) не забезпечено, оскільки приміщення є пам'яткою історії та архітектури. Для створення таких умов необхідно проведення реконструкції будівлі, однак коштів на здійснення цих робіт немає.

Подібна ситуація – у більшості приміщень національних закладів культури, що є пам'ятками архітектури. Отже, ефективності впровадження даного плану заходів не мало.

Громадський сектор, що складається з громадських організацій, благодійних фондів, громадських об'єднань та інших недержавних структур, відіграє основну роль у регулятивній політиці управління влади. Ефективність реалізації політики влади у формуванні безбар'єрного середовища для людей з інвалідністю в Україні без участі громадського сектору практично неможлива. За досить таки сильної нормативно-правової бази в даній сфері повністю відсутній адміністративний механізм державного контролю за процесами адаптації фізичного оточення міст і сіл до потреб людей з інвалідністю.

Відсутність єдиної системи адміністративного контролю призводить до систематичних повсюдних порушень.

Слід шукати альтернативи вирішення даної проблеми. Адже, якщо залишити все як є, то це призведе до згубного становища людей з обмеженими можливостями. Недоступність закладів дозвілля призводить до неможливості реалізувати свій творчий потенціал, культурно розвиватися та не дає повноцінно соціалізуватися, проводити час з друзями.

Ось наприклад, у Франції підприємці, неуважні до потреб людей з обмеженими можливостями, можуть потрапити за ґрати. В країні діє програма, згідно з якою, кожне громадське місце, чи то величезний концертний зал або ж невеликий магазинчик, повинні створити всі умови для неповносправних. Особливо жорсткі вимоги висувають до нових організацій, наприклад, усі будівлі у Франції зобов'язані зводити за нормами, які враховують потреби інвалідів. Недотримання правил каратимуть штрафом у 45 тисяч євро, а якщо і після цього місце громадського доступу не буде переобладнане згідно з вимогами, то господаря може очікувати покарання аж до 6 місяців тюремного ув'язнення [1].

Також, одним з варіантів вирішення проблеми є впровадження проекту «Доступність закладів дозвілля для людей з обмеженими можливостями» в рамках Регіональних цільових програм з реалізації Конвенції про права інвалідів. В рамках проекту обладнати пандусами, поручнями, ліфтами, туалетом для інвалідів всі приміщення закладів культури; створення написів шрифтом Брайля, покази вистав, фільмів із використанням технології тифлокоментування.

Однак найбільш ефективним, на нашу думку, буде впровадження чітких вимог до видачі дозвільних документів і ліцензій, що зобов'язують ведення комерційної діяльності з урахуванням інтересів інвалідів. Запровадження штрафів за відкриття закладу культури не пристосованого до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. Забезпечення системи громадського контролю за дотриманням вимог доступності закладами дозвілля. Для реалізації

необхідно: прийняти закон з чітко зазначеними вимогами до видачі дозвільних документів і ліцензій закладам дозвілля; передбачити адміністративну відповідальність за не пристосування закладу культури до потреб людей з обмеженими можливостями; забезпечити можливість подання громадянами скарг до органів муніципальної влади.

Список використаних джерел:

1. Державна аудиторська служба України І. І. Нікіфоров [Електронний ресурс] / Соціальна та житлова політика Франції: позитивний досвід для України. – 2009. – №8. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/47646>
2. Звіт «Архітектурна доступність громадської інфраструктури» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://issuu.com/vitaliypholkin/docs/29-zvit-arkhitekturna-dostupnist>
3. Національна доповідь «Участь осіб з інвалідністю в культурному житті, проведенню дозвілля і відпочинку» / Міністерство культури України – К. 2015 – 120 с.

Ванденко Наталія Миколаївна,

Магістр Національної академії державного управління
при Президентові України

Науковий керівник – д. держ. упр., проф. Т.О. Лукіна

Національна академія державного управління при Президентові України

ДО ПИТАННЯ ПРО РОЛЬ ОСВІТНЬОЇ РЕФОРМИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЛЮДСЬКОГО РОЗВИТКУ В КРАЇНІ

Дослідження освітньої реформи з точки зору педагогічної, філософської науки займалися В. Андрущенко, В. Громовий, С. Калашнікова, В. Кремень, С.

Ніколаєнко, К. Шихненко та ін. Аналіз освітньої реформи як об'єкта державного управління стали предметом праць В. Лугового, С. Крисюк, Л. Паращенко, Н. Протасової та ін.

Значення освітньої реформи для забезпечення розвитку людського потенціалу важко переоцінити. Через нездатність суспільства дати якісну освіту, збільшуватиметься кількість розчарованих і незадоволених людей, що не зможуть бути ні робітниками, ні громадянами, ні навіть батьками.

Освіта становить державний інтерес. На думку Дж. Дюї, це означає, що, людина за своєю суттю буде егоїстична та ірраціональна до того часу, поки добровільно не підкориться освітній дисципліні, що впливає з державних інституцій і законів [1]. На підтвердження такої точки зору відомий педагог того часу І. Песталоцці писав про те, що ніякі ефективні переконання стосовно нових освітніх ідеалів не промовлять до людей без підтримки держави.

Прихильником схожих аргументів у вищезазначеній дискусії був у свій час давньогрецький філософ Платон. Він стверджував, що завдання освіти – виявити природні нахили людини й розвивати їх для суспільного добра.

Будь-який демократичний суспільний устрій можливий лише тоді, коли громадяни мінімально освічені, хоча б для того, щоб (відповідально) проголосувати. Радикальний сенсуаліст Гельвецій проголосив: «Через освіту можна досягнути будь-чого, бо вона всесильна», і в координатах утилітаризму додавав, що освіта має сприяти суспільному добробуту.

Проблематика освітніх змін – популярне питання у вітчизняному науковому освітньому середовищі. Багато українських вчених – В. Бахрушин, В. Бєлий, І. Єгорченко, Г. Касьянов, І. Когут, І. Лікарчук, С. Олексюк, О. Панич, В. Сацик, Є. Стадний, Ю. Халавка – у своїх роботах аналізують запропоновані українськими законодавцями проекти освітніх змін (запровадження профільної старшої школи, сертифікація вчителів, створення незалежного органу оцінювання якості освіти) та доповнюють такі (запровадження ваучерної системи у середній та вищій освіті, надання вчителям права на індивідуальну освітню траєкторію, формування міцної